

PRIMORSKI DNEVNIK

Primorski Dnevnik je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 28. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerinim, razmnožen na ciklostil Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Doberdoba« v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužnji Evropi.

NA IZREDNEM ZASEDANJU V ŽENEVI

Članice OPEC uradno podražile nafto Zaskrbljeni odmevi v zahodnem svetu

EGS bo porabila 5 milijard dolarjev več kot je predvidevala, Italija pa 1.000 milijard lir Večina proizvajalk bo mimo uradne podražitve 8,7% za sodček zahtevala še posebne premije

ŽENEVA — Zahodni industrializirani svet se že sooča z večerajšo uradno podražitvijo nafte, 8,7 odstotka za sodček, ki so jo določili ministri za nafto držav članice OPEC v Ženevi. Podražitev ni presenetila nikogar, saj so skoraj vse članice že prodajale za svojo ceno mimo uradnih kotacij. Sedanja cena 14,54 dolarja pa je le minimalni znesek, saj bo večina proizvajalk zahtevala še posebne premije za vsak prodani sodček. Tako bo Kuvajt zahteval 1,20 dolarja za sodček, enaki znesek bosta zahtevala tudi Iran in Saudova Arabija, še večje popravke pa zahtevata Libija, Alžirija in Nigerija, kar 4 dolarje za sodček, saj je njihova nafta boljše kakovosti.

Dejanska podražitev je torej nekoliko višja od 8,7 odstotka in se poprečno suka okoli 10 odstotkov za sodček. Na večerajšnjem zasedanju so zmagale zmerne proizvajalke, predvsem Saudova Arabija, ki nasprotuje pretiranemu podražitvam zaradi političnih vezi z Zahodom. Značka pa je le začasna in dvomljiva, saj bo lahko vsaka članica ukrepa-

PO PODPISU SPORAZUMA

Arabske države napadajo Sadata

Gospodarske sankcije pa so neizvedljive, saj bi oškodovala predvsem pobudnike

WASHINGTON — V prazničnem in zmagoslavnem vzdušju, ki se vladala v ameriškem glavnem mestu po podpisu izraelsko-egiptovskega mirovnega sporazuma, sta se Begin in Sadat sestala v napomembnejši komisiji ameriškega zbornice in senata, s komisijama za zunanje zadeve. Njun obisk je bil uspešen, saj ameriški parlament ne bo nasprotoval velikim izdatkom, ki bo do bremenili ZDA pri uresničevanju mirovnega sporazuma med bivašima sovražnikoma. Amerika se je med drugim obvezala, da bo v primeru napada na Izrael očistila vojaško pomoč in b s svojo mornarico preprečila morebitno blokado Izraela, prav tako so se ZDA obvezale, da bodo očistile vojaško prisotnost na Bliznjem vzhodu.

Medtem so se v Bagdadu sestali znanjani in gospodarski ministri večine arabskih držav (odstoli so bili Egipt, Sudan in Oman), da bi po uradni morali ekonomsko in politične sankcije proti Egiptu. Politične sankcije so preprečene, da ne bi opazovali so preprečeni, da ne bi sedanje srečanje obrodilo nič drugega razen formalnega protesta, saj so gospodarske sankcije neizvedljive. Proti ponovnemu naftnemu bojkotu zahodnega sveta se je izrazil celo Sirija, ki ne spada med najbolj zmerne arabske sile. Udeležence se jasno zavedajo, da bi gospodarska in politična destabilizacija Egipta oškodovala prej ali slej same pobudnike bojkota. Po libanonski krizi in gospodarskem propadu Bejruta, se je vsa arabska bančna dejavnost preselila v Kairo (v Egiptu študira na tisoče arabskih študentov); gospodarski bojkot je torej neuresničljiv. Celo sovjetska strategija nasprotuje radikalizaciji odnosov, da bo končni rezultat sedanjega zasedanja le skupek ostrih protestov, ki ne bodo spremenili bistva.

Egipt se tega že zaveda, zato je kar sam izstopil iz Arabske lige. Kljub temu pa preveč v kairskem časopisu zagrenjenosti zaradi vala ogorčenja, ki je obdal Egipt. Že stavek iz komentarna dnevnika »Al Akhbar« nam jasno prikaže egiptovsko vzdušje: »Moj Bog, daj nam moč, da bomo prenašali kamenjanje, in hrabrost, da nadaljujemo po poti osvoboditve arabske zemlje, in moč, da lahko odpustimo«. Podpis mirovnega sporazuma pa je povzročil hude zaplete v samem Egiptu, saj so številni častniki odstopili, druge so premeštili, levičarska in verska opozicija ostro nasprotujeta sporazumu. Mir pa so z zadovoljstvom sprejeli najrevnejši egiptovski sloji predvsem kmetje »felahi«, ki so v tridesletnem vojnem stanju najbolj trpeli.

Palestinski ljudstvo pa se ponovno sooča s teptanjem svojih najosnovnejših pravic. Zagotovila podpisnikov o avtonomiji Cisjordanije in Gaze ne spremenijo bistva, zato Palestinci zahtevajo naftni bojkot zaradi boj vsem, ki podpirajo sedanjega sporazum. Kot običajno bodo očisti gverilo na zasedenih arabskih ozemljih, poslužili se bodo tudi teroristične dejavnosti, ki je bila do sedaj vedno skrajno orožje razočaranih in radikalnih palestinskih skupin. Prve znake te nove strategije že beležimo, saj so večeraj izvedli dva atentata v Izraelu in zasedenih ozemljih, ki sta povzročila eno smrtno žrtev in številne ranjene, prišlo je do atentata tudi na pariški judovski krožek, kjer je pekleni stroj ranil 13 študentov.

Medtem pa prihaja iz zahodnih krogov potrditev vesti da so predlagali ameriškega predsednika Carterja kot kandidata na Nobelovo nagrado za mir. Amerika torej slavi svojo najpomembnejšo diplomatsko zmago po hudih neuspehih v Iranu. Zanj je pripravljena nositi huda gospodarska in vojaška breme, da si zagotovi prisotnost v tem delu sveta in zaščiti svoje naftne interese ter prepreči sovjetsko prodiranje. (vcc)

CAGLIARI — Sardinska federacija radikalne stranke je pozvala delne svetovce in stranke, ki so zastopane v delnem svetu, naj nemudoma vključijo v dnevni red delnega sveta razpravo o zakonskem predlogu za priznanje pravice do rabe sardinskega jezika v izvoljenih organih. Tozadevni zakonski predlog je bil že predložen kot ljudska peticija v parlamentu, po mnenju radikalcev pa bi bilo treba o njem razpravljati tudi v sardinskem delnem svetu.

Rokovanje treh protagonistov izraelsko-egiptovskega sporazuma, Begin, Carterja in Sadata (ANSA-UPI)

SODNA PREISKAVA O FINANSIRANJU PETROKEMIJSKE DRUŽBE SIR

Danes zasliševanje guvernerja državne banke Baffija

Rimski državni pravdnik De Matteo bo strožje nadzoroval del svojih namestnikov

RIM — Medtem ko se množijo zaskrbljeni in ogorčeni odmevi političnih in družbenih sil na aretacijo poddirektorja državne banke Maria Sarcinellija, sta sodnika Antonio Alibrandi in Luciano Infelisi, ki vodita zadevno preiskavo, večeraj zaslislala guvernerja Paola Baffija. Sodnika sta ga namreč v sodnem sporočilu osumila dajanja potuhe funkcionarjem sardinske banke ICS in vse kaže, da nista podpisala tudi zanj zapornega naloga samo zato, ker sta uoštevala njegovo starost in šibko zdravje. Kar zadeva položaj dr. Sarcinellija sta sodnika sklenila, da ga bosta zopet preučila v prihodnjih dneh na osnovi novih izsledkov

preiskave in na osnovi poročila izvedencev, ki so večeraj odpotovali v Cagliari, da pregledajo računovodstvo sardinske banke, ki naj bi protizakonito priznala prekomerne kredite petrokemijski družbi SIR. Kot rečeno je preiskava o delovanju vodstva emisijskega zavoda imela znatno odmevnost v javnosti, saj je bila državna banka z aretacijo poddirektorja in s sodnim sporočilom guvernerju Baffiju priložila neposredno vpletena v neki škandal. Skoraj vse politične sile so izrazile lastno solidarnost prizadetim funkcionarjem in potrdile zaupanje vodstvu emisijskega zavoda. Podobno stališče je večeraj v senatu zavzel tudi zakladni minister Pandolfi, ki je med razpravo o proračunu poudaril, da se si-

silile rimskega državnega pravdnika De Mattea, da strožje nadzoruje del svojih namestnikov. Državni pravdnik, ki je v ponedeljek preučil položaj z glavnim pravdnikom Pascalinom in načelnikom preiskovalnega urada Galluccijem, je namignil tudi na možnost zamenjave sodnika Infelisia. »Vprašanje — je pojasnil v razgovoru s častnikarji — bomo preučili v prihodnjih dneh«, in dodal, da je dr. Infelisi, ki je bil pred nedavnim imenovan za začasnega namestnika glavnega pravdnika preobremenjen z delom, da bi se lahko posvetil preiskavi o finansiranju družbe SIR. Državni pravdnikstvo je, kot kaže, našlo pretežno, da izloči iz preiskave sodnika, ki ni ravno na dobrem glasu. (vt)

OD DANES DO 21. APRILA

Vrsta stavk v Italiji

RIM — Do 21. aprila bo stavkalo štiri milijone in pol delavcev. Ta številka jasno priča o razvejani dejavnosti sindikalnega gibanja. 31. decembra so zapadle številne delovne pogodbe, ki pa še niso bile obnovljene. Danes bodo tako stavkali kovinarski delavci iz severne Italije in 100 tisoč stavkajočih se bo udeležilo enotne manifestacije v Milanu, kjer bodo govorili generalni tajniki sindikatov Galli, Bentivogli in Mattina.

V petek, 30. marca bodo stavkali dninarji severne Italije. 3. aprila bo podobna stavka v srednji Italiji, na Jugu in na otokih pa bodo dninarji stavkali dan kasneje.

Delavci kemijske industrije, ki še vedno čakajo na prvi sestanek s predstavniki industrijecev za obnovitev delovne pogodbe in ki morajo jemati v poštev kritično stanje velikih industrijskih podjetij, med katerimi SIR, so napovedali enotno stavkovno gibanje od 17. do 21. aprila. V tem tednu bodo zasedli vse tovarne in bodo stavkali v največjih obratih. 21. aprila pa se bodo delavci sestali na skupščinah, da sklepajo o nadaljevanju boja za obnovitev delovne pogodbe.

Danes se sestane vodstvo sindikata gradincev, ki bo baje napovedalo vrsto stavk, tudi iz solidarnosti do sorodnih strok.

Tito sprejel Dolanca

IGALO — Predsednik Tito je večeraj v Igalu sprejel sekretarja predsedstva Zveze komunistov Jugoslavije Staneta Dolanca pred njegovim odhodom v Rim. Stane Dolanc bo vodil delegacijo Zveze komunistov Jugoslavije na 15. kongres Komunistične partije Italije.

RIM — Zairski predsednik Mobutu je večeraj prisel na zasebni obisk v Italijo, kjer bo ostal do sobote. Danes ga bo sprejel predsednik Pertini, jutri pa papež Janez Pavel II.

TAKOJ PO POGREBU UGA LA MALFE

Pod predsedstvom Giulia Andreottija prva seja nove vlade KD-PRI-PSDI

Na dnevnem redu je imenovanje podtajnikov - Donat Cattin o političnih perspektivah po predčasnih volitvah

RIM — Danes bo tristranska Andreottijeva vlada na prvi seji takoj po pogrebu Uga La Malfe imenovala podtajnike. Vlada bo tako pristopila skoraj vsem, za razliko, da so druge države gospodarsko močnejše in imajo naftni alternativno energijo. Energetska kriza v letih 1973-74 ni torej nobenega izčrpljenja. Vlade so nemočno prepuščale se vedno pobudo multinacionalnim družbam. Varčevanje je ostalo prazna fraza, v najboljšem primeru le propagandno orožje proti proizvajalkam. Danes, ko se proizvajalke odločajo za postopno znižanje proizvodnje, je končno vsem jasno, da bo treba vzpostaviti nove odnose. Iranska politična kriza je bila vsem proizvajalkam nafte izredna šola, saj je dokazala, da prehitrata rast narodnega dohodka zaradi izkupičnega pri prodaji nafte povzroča predvsem lažno blagostanje in hude družbene razlike, ki prej ali slej destabilizirajo države na poti hitre industrializacije.

Številni politiki pa so skeptični in imajo vtis, da se ne bo končalo prav tako, čeprav nobeden ne zna nakazati drugačne rešitve. Andreotti nadaljuje mirno po poti razpusta

zbornic: nič ga ne gane in kaže, da ga nič ne more ustaviti.

Problem La Malfove smrti bodo, kar zadeva sestavo vlade, rešili zelo enostavno. Novega ministra ne bodo imenovali in ministrstvo za proračun bo prevzel kak drug član vlade. Pred dnevi se je govorilo o samem Andreottiju, večeraj pa je bil govor o Pandolfiju. Republikanci so prošili za premisek, preden določijo La Malfovega namestnika v vladi. Ime, o katerem se zelo intenzivno govori, je Rinaldo Ossola.

V prejšnji vladi je bilo šestindeset podtajnikov; nedopustno bi bilo, če bi jih Andreotti imenoval več, kajti gre za »volilno vlado«. Težko sprejemljivo, glede na kočljiva vprašanja ravnovesij, pa bi bilo za stranke, ki sestavljajo vlado, manjše število podtajnikov. Govor je tako o štirih republikancih, o petih ali šestih socialdemokratih in o 36 ali 37 demokristijanih.

Včeraj ni bilo zabeležiti novih stališč. Edino Donat Cattin je dal pobudo za kako učinkovito izjavo in s tem pojasnil stališča KD, ki so sicer znana, a ki jih stranka v javnosti običajno zanika. Demokristjanski podtajnik želi, da bi stranke sredinske desnice skupno prejele preko petdeset odstotkov glasov na prihodnjih volitvah. Če bi KD, PSDI, PRI in PLI prejeli absolutno večino, pravi Donat Cattin, bi ustvarile »skoraj demokratično varnost«, ki bi bil zelo stabilen in bi na ta način v bodoči zakonodajni dobi socialisti ne mogli nadaljevati z nihanjem. Voditelj skupine Forze nuove se dodaja, da bi KD ne smela opustiti politike državne solidarnosti in da bi morala »angažirati« komuniste. Vendar je treba po Donat Cattinovemu mnenju ohraniti politiko državne solidarnosti tudi po volitvah v mejah, ki jih je nakazal Aldo Moro. V primeru, da bi komunisti

postavili svoj vstop v vlado kot pogoj, od katerega ne odstopajo, bi morala KD najti »druge večine«. Končno pa podtajnik KD trdi, da bi bilo moralno vodstvo njegove stranke narediti več, da bi doseglo pristaneke PSI.

Tednik Panorama pa objavlja intervju s podpredsednikom poslanske skupine KPI Fernandom Di Giulio, ki je dejal, da bi lahko »po morebitnih predčasnih političnih volitvah za nekaj časa ne prišlo do razpusta« za sodelovanje s KD. Di Giulio je mnenja, da na kongresu KPI, ki se bo začel v petek v Rimu, ne bodo razpravljali o odnosih s KD in o njihovi »koristnosti«, ampak o tem, kateri so pogoji za obnovo sočutja s stranko relative večine. P. P.

PO ZAVRITVI PREDLOGA KPI

Senat danes sklepa o izgonih iz stanovanj

Sindikat SUNIA obtožuje stranke, da si ob perečem problemu stanovanj gradijo vsaka svojo volilno kampanjo

RIM — Senat bo danes razpravljal o zakonskem odloku, ki je podaljšal rok izgonov iz stanovanj. Kot znano je v terek posebna senatna komisija za najemne in pobudo Krščanske demokratije bistveno okrnila zakonski predlog o izgonih. Komisija je namreč zavrnila in črtala popravek, ki ga je predlagala Komunistična partija in ki je predvideval podaljšanje roka izgonov tudi za vsa tista stanovanja, ki jih najemniki uporabljajo kot urade, trgovine, ambulante ali hotele.

Dejstvo pa je, da 31. marca zapade rok za izglasovanje tega zakonskega odloka. Do konca tega meseca naj bi torej tako senat kot poslanska zbornica zakonski odlok potrdila in sprejela, da bi se lahko spremenil v efektivni zakon. Marsikdo pa se upravičeno boji, da ne bo to senatu in ne poslanecim zbornici uspelo, saj nas do konca meseca ločuje le nekaj dni. Dejstvo je tudi, da so spremembe, ki jih je uvedla posebna senatna komisija, povzročile val polemik in še kar precej negotovost, ter se dejansko po tako ostrih reakcijah tudi dejansko krčijo možnosti, da bi pravočasno senat sprejel zakonski predlog.

Tako je podpredsednik komunistične skupine v senatu, Di Marino, večeraj ostro posegel v polemiko in obtožil KD nerazumevanja perečega vprašanja in tragične situacije v kateri se bomo, s prihodnjim mesecem, znašale na tisoče italijanskih družin, ki bodo primorane zapustiti svoja stanovanja. Polemično se je tudi oglasil sindikat stanovanjskih upravitelcev SUNIA, ki obsoja stranke, da si ob perečem problemu stanovanj in izgonov gradijo vsaka svojo volilno kampanjo. Tudi Sunia obtožuje Krščansko demokratijo, ki je preprečila, da bi posebna komisija za najemne sprejela predlog KPI in se je s

Odločno nasprotovanje ugotavljanju manjšine

Predstavniki KPI, PSI, SSK, SKGZ, SSO in predstavniki kulturnih organizacij v videmski pokrajini, člani enotne slovenske delegacije, so se v ponedeljek sestali s slovenskimi člani posebne vladne komisije, ki je zadolžena za proučitev vprašanj Slovencev v Italiji.

Na sestanku je bilo potrjeno odklonilno stališče do kakršnegakoli predloga o ugotavljanju manjšine in povezovanja z izvajanjem morebitnih zaščitnih norm s številčnostjo slovenske narodne skupnosti v pokrajinah Trst, Gorica in Videm.

Enotno predstavnistvo Slovencev v Italiji je v tem okviru poudarilo pomen široke politične akcije v podporo zahtevi po čimprejšnji pozitivni rešitvi vprašanj globalne zaščite vseh Slovencev v deželi Furlanji - Julijski krajini.

ENOTNA SLOVENSKA DELEGACIJA

Pevski zbor Planinka iz Ukeve gostoval na Jesenicah

TRBIZ — Sodelovanje s kulturnimi organizacijami jeseniške občine je po daljšem premoru in zatijahu spet oživelo. Za pogostejše stike so se novembra lani, na srečanju v Kranjski Gori domeni predstavniki Slovenskih kulturnih društev iz Kanalske Doline in delegacija Zveze kulturnih organizacij z Jesenic.

V petek, 23. marca, je mešani pevski zbor Planinka z Ukeve sodeloval na pevski reviji »Srečanje z našimi zbori«, ki je bila na sporedu v mestnem gledališču »Tone Cufar« na Jesenicah. Zbor je pod vodstvom Marje Garjupa zapel tri koroske narodne. Pevci so nastopili v slikovitih narodnih nošah in jeseniško občinstvo, ki je bilo na zadnjega kotička napolnilo velike dvorane, jim je navdušeno plesalo. Zato so se pevcu morali vrniti na oder in zapeti še »Podjuna, Zilaz«, ki je v izvedbi koroskega zbora navdušila občinstvo. Po koncertu je predsednik komisije za sodelovanje z rajejstvom pri občini Jesenice, Jože Sušnik, povabil Ukijance v restavracijo na zakusko. Pozno zvečer so se Kančični vračali domov s trdnim prepričanjem, da se med gorenske brate spet kmalu vrnejo. (sv)

KER ZAHTEVAJO AVTONOMIJO Iranska vojska napadla turkmenske upornike

TEHERAN — Iz Gombard - I - Kabusa, mesta na severu Irana ob Kaspijskem jezeru, poročajo o hudih spopadih med iransko vojsko in četami islamske revolucionarne straže na eni in skupinami plemena Turkmenov na drugi strani. Več desetih oseb je izgubilo življenje, ranjenih pa je skoraj 150. Spopadi so se razvneli, ko so oddelki islamske straže streljali na 20.000-glavo množico, ki je zahtevala večjo avtonomijo. Islamski straži so se pridružile redne čete, Turkmenom pa so prišli na pomoč levičarski tečajniki.

Po uradnih vesteh naj bi v mazen-darskimi pokrajinami živel na 100 tisoč Turkmenov.

